

SURINAME.

EEN VOGELPERSPECTIEF

DOOR

J. HERMAN DE RIDDER.

Bekijkt gij een land à vol d'oiseau, dan kunt gij veel laten rusten, wat verbaasd interessant en doodelijk vervelend is. Alle geographische afmetingen blijven dan op nonactiviteit en alle geologische kwesties worden ter zijde gesteld. Zoo'n kijkjen uit de hoogte en de verte op een bezitting groot en rijk, als in Zuid-Amerika ons duur verworven eigendom is, zou slechts een volslagen vreemdeling hors de saison kunnen noemen. En.... doch ik wil u een vogelperspectief leveren, zonder te verzwijgen, dat ik een regel of wat aan een vroeger geschrift ontleen ¹⁾).

Verbeeld u, dat wij ons Vaderland met al zijn steden en dorpen, veen- en heigronden, wei- en korenlanden in de West konden verplaatsen: Nederland zou zich in onze volkplanting verliezen. Wij konden tot de Belgen zeggen: laten wij ons, vroeger door de koude hand der diplomatie aan elkaar gegeven, als oude vrienden vereenigen; er is plaats voor ons beiden. Waren daar nu die twee rijken, dan zouden wij er geheel Zwitserland met zijn bergen en meren bij kunnen voegen. Er was voorts nog een plek te vinden voor het hertogdom Nassau met Hochheim, Johannesberg, Geisenheim, Rudesheim; doch nemen wij dit paradijsjen, laten wij er Baden bijvoegen, dan hebben wij bij den Rijn den Main en den Neckar. Wij kunnen het Vaderland van onze koningin ook nog wel opnemen, dan bewijzen wij een attentie aan de Wurtembergsche kolonisten, die zich op onze volkplanting gevestigd hebben onder aanvoering van een wakkeren Stuttgarter, die als kruideniersjongen wegliep, zich bij het Harderwijksch depot liet aanwerven, het tot den rang van fourier bragt en thans als mijnheer A. KAPPLER een man van poids geworden is. Vroegen wij aan België: hebt gij er ook tegen, dat wij het geheele koninkrijk Saksen tot ons noodigen, dan zou dat het Groot-Hertogdom Luxemburg, waarop het een wel verklaarbaar zwak

¹⁾ Zij zijn genomen uit mijn boekjen, getiteld: Een levensteeken op een doodenveld. Te Schoonhoven bij S. E. VAN NOOTEN, waarnaar ik die iets meer van Suriname, in verschillende details, zou willen weten, bescheidenlijk heenwijs.

heeft, kunnen roepen. Gingen wij nu aan de kadastrale opmetingen, dan zou er nog zoo weinig vrees voor te groote land uitgifte zijn, dat er wel een mooi hoekjen voor het heerlijke Thüringen overbleef en melden zich soms nog landverhuizers aan, om plaatsgebrek behoeft men ze niet af te wijzen, want de zuidelijke grens van Nederlandsch Guiana is hoogstens aangenomen, maar nog volstrekt niet afgebakend. Zulk een breede strook lands mogen wij op de noord-oostelijke kust van Zuid-Amerika de onze noemen! En welk een heerlijke, rijk gezegende bodem! Suriname, ons Suriname behoort onder de meest uitstekende landen, waar de natuur haren schoot milddadig, ik zou haast zeggen overdadig opent, zoodat eens menschen hand traag kan blijven en toch gevuld wordt. Zie eens welke bosschen! Gij vindt er stammen die door deugdelijkheid en algemeene bruikbaarheid voor al de geprojecteerde spoorwegen en andere kolossale werken van Europa voldoende hout opleveren. Bruinhart, groenhart, geelhart, purperhart, ijzerhart en hoe de veelsoortige boomen mogen heeten, zijn uitnemend voor een elegant mobilair te bewerken. — Het is een land waar een eeuwige zomer heerscht, waar kostelijke vruchten en heilzame wortels rijkelijk wassen. Is den mensch de kunst nog vreemd, om de smakelijke visschen, waarvan de rivieren, kreken en zwampen wemelen, met het net te vangen, hij stampe een zekeren wortel, strooije het poeder op het water en een menigte bedwelmdde visschen heeft hij slechts te grijpen, om zich in een vangst te verheugen, rijker en meer verscheiden, dan een onzer door de zegen afgevischte vijvers ooit oplevert. Verdwaalt iemand in de bosschen en vindt hij geen bron, om zijn dorst te lesschen, hij neme den tak eener soort van wilde, doch welig groeiende rank, of klimplant, en koel en helder water droppelt er uit. Een boog en pijl is ligt voorhanden, en is het hem daarmee gewapend, te lastig, om zijn buit op te sporen, hij zette zich neder en bootse het geluid van dieren na, welke bij troepen rondloopen, of van het gevogelte, dat de lucht vervult, dan lokt hij ze binnen het schot en een keur van wildbraad valt hem ten deel. Legt hij zich op den landbouw toe, de maïs belooft en geeft, ook onder weinig arbeid, een grooten oogst en geen stormwind rooft den bloesem weg der vruchtboomen, welke hij om zijn woning plant. De kalebas levert hem fleesch en schotel; het spinsel, dat de takken van den kokospalm bedekt, levert draden om te weven, wat men voor dek en kleed noodig heeft. — Is het niet alsof het Luilekkerland uit het gebied der fabelen in dat der werkelijkheid overgaat?

Laat de teleskoop eens rusten en wapen uw oog met de mikroskoop — lieve hemel, welk een verschil! Gij kijkt en gluurt en zoekt naar menschen. Er wonen op dien uitgestreken, rijken bodem nog tweentwintig duizend zielen minder dan in onze provincie Drenthe, de minst bevolkte der Nederlandsche gewesten. Bedenk gij, dat veel meer dan een derde gedeelte der populatie ingezetenen van de stad Paramaribo zijn, dan is het, als of de mensch, de mensch alleen afschrik heeft van een plek, waar volgens des Heeren wil en werk, „de wateren overvloedig voortbrengen een gewemel van levende zielen, en het gevogelte boven de aarde vliegt.” Op uren, ja, mijlen afstands geen redelijk wezen vindende, zoudt gij bijkans denken, dat van Suriname's akker de vloek gold over KAIN uitgesproken: „als gij den aardbodem bouwen zult, hij zal u zijn vermogen niet geven.” Met

welk een soort van kunstglas Ds. VAN SCHAICK zijn oogen wapende, toen hij de vermetelheid had van te schrijven: „Suriname strekt ten bewijze van den godsdienstzin der vaderen” weet ik heusch niet, doch een wonder gekleurd glas was het zeker, haast zoo wonder als van mijnheer BELMONTE, die in allen ernst voor een paar jaar schreef: „er is in Suriname geen slavernij.” Op den vollen middag der 19de eeuw moeten wij met geopend oog en ontwaakt geweten toezien, dat de schuld onzer vaderen niet op onze kinderen wordt overgebracht. Er rust een vloek op het schoone land en het kon wel niet anders, of „Nederland’s geliefde kolonie,” om op zijn zeventiende eeuwsch te spreken, moest een lastpost worden. Dat zal ze niet blijven. Suriname — ons Suriname gaat een toekomst tegen, die.... die niet te berekenen is. Het heeft zijn rol niet uitgespeeld. De beroemde geschiedkundige HEEREN getuigde van het vestigen der volkplanting: „er was tijd en Hollandsche standvastigheid toe noodig, om uit dit ongezonde land een der bloeiendste kolonieën voort te brengen.” Ik ben waarlijk in groote vrees, dat thans wel eens kon geschreven worden: „hoorend doof en ziende blind, liet Nederland zijn meest nabij gelegen overzeesche bezitting verloren gaan.” Het is niet ongewoon te onzent een spoed eischende zaak Question brulante te noemen, tot dat ze eindelijk zachtjens aan uitdooft. Zoo kan het met Suriname’s geesel en Nederland’s zonde niet gaan. Wij allen — koning en ministers, eerste en tweede kamer, het gansche volk — wij zijn abolitionisten. Het verbreken van den slavenketen is een maatregel van onvermijdelijke noodzakelijkheid geworden. De stem der menselijkheid, der beschaving en des christendoms heeft gesproken. Och, dat men spoedig in opregtheid volgde en den eisch des tijds gehoorzaamde. Er ligt in Suriname een schat op en onder den bodem, te verzamelen en op te delven door de vereelte hand van den vrijen arbeider. De zweep heeft eindelijk lang genoeg het vleesch gemarteld en den geest onderdrukt, hem, die den slag toebragt en die hem ontving, in gelijke mate verdierlijkend. Het wordt tijd, hoog tijd, dat aan de stille wateren van Suriname en Commewijne, Coppename en Corantijn, Marowijne en Samaracca — zes zilveren linten door een goed land gevlochten — zich een maatschappij ontwikkele van menschen, nakomelingen van een ras, hetwelk de vaderen allerprofijteliĳkst voor den handel noemden. Het zeilend driemastschip met het devies: gerechtigheid, godsvrucht, trouw, zinnebeeld van de bron van Neêrland’s opkomst en van de zenuw van Neêrland’s welvaart is het wapen van Suriname; dat wapen, bezoedeld en bevekt door slavenzweet en slavenbloed, worde van de smet gezuiverd, opdat Afrika’s geroofde zonen niet tegen ons en onze kinderen getuigen! Haast u langzaam is aller wijzen spreuk. Goed en wel, maar haast u toch! Reeds meer dan veertig jaren heugt de afschaffing van den slavenhandel, op het Weener congres uitgekreten als „een geesel, die Afrika verwoest, Europa verlaagt en de geheele menschheid bedroeft,” en nog duldt onze Natie den slavenstand. Men heeft in dezen tijd van telegrafien en spoorwegen haast met alle dingen, en met de opheffing van dien eenigen gruwel onder al de gruwelen blijft men traag. Deze eeuw is bijkans zestig jaren oud: de helft van haren leeftijd verstreek onder het wikken en wegen van begniselen, ontwerpen en maatregelen. Wanneer zullen onze West-Indische slaven

vrij zijn is de vraag, die van alle kanten wordt gedaan. Van hare beantwoording hangt de toekomst eener heerlijke kolonie af.

Veertig duizend zwarten wachten gedwee op het besluit van blanke Christenen, die weten, dat er geschreven staat: „Dat niemand zijn broeder vertrede;” en ook weten, dat het Negervolk een schepsel van den heiligen God, het slavenvolk een maaksel van den zondigen mensch is.

Suriname, door een vogelperspectief bekeken, is met zijn kreek en vlakten, met zijn bosschen en rivieren een Paradijs: onder de Nederlandsche vlag en onder de Nederlandsche wet is dat Paradijs tot een hel misvormd. Hoe lang zal dat duren?
